

ת"פ 27584/08/13 - מדינת ישראל נגד ארקדי דזורייב

בית משפט השלום באשקלון

ת"פ 27584-08-13 מדינת ישראל נ' דזורייב
תיק חיצוני: 0-3830-20120-3233

בפני כבוד השופטת טל לחיאני שהם
מאשימה מדינת ישראל ע"י ב"כ עדי זלמן, עו"ד
נגד ארקדי דזורייב ע"י ב"כ יורם סגי - זקס, עו"ד
נאשם
החלטה

כללי

1. בפני בקשת ב"כ הנאשם לפסיקת פיצויים לנאשם בגין ימי מעצרו בהתאם להוראת **סעיף 80 (א) לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "החוק")**.

2. כנגד הנאשם הוגש ביום 15/08/13 כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירת תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי **סעיף 274(1) לחוק**, עבירת הפרת הוראה חוקית, עבירה לפי **סעיף 287(א) לחוק**, ו-3 עבירות של העלבת עובד ציבור, עבירות לפי **סעיף 288 לחוק**.

3. בתמצית, עולה מעובדות כתב האישום כי ביום 12/9/12, עת שהה הנאשם מחוץ לכתובת מעצר הבית ללא ליווי, משעוכב לתחנה, תקף את השוטרים שלא כדין וקיללם.

4. ביום 14/02/18 נשמעה עדותם של השוטרים קובי בן אלישע ויעקב גלסמן. לאחר שמיעת עדותם, בהסכמת הצדדים, הורה בית המשפט על ביטול כתב האישום בהתאם ל**סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]**, **תשמ"ב-1982**.

טיעוני הצדדים

5. לאחר ביטול כתב האישום, כאמור, עתר ב"כ הנאשם לפסיקת פיצויים לנאשם.

ב"כ הנאשם טען כי לא היה מקום להגיש כתב האישום מלכתחילה מאחר ומדובר בתיק בו התנהגות השוטרים חריגה באופן משמעותי.

לטענתו, השוטרים פעלו בחוסר סמכות לאורך כל הדרך - בשימוש בכוח בתוך הניידת, בניסיון לחלץ מהנאשם את מכשיר הטלפון הנייד שלו ולמנוע ממנו להודיע למשפחתו על מעצרו, בשימוש המופרז בכוח על רצפת חלקה האחורי

עמוד 1

של תחנת המשטרה בקרית מלאכי, ובאופן ביצוע החיפוש על גופו של הנאשם.

כמו כן, טען ב"כ הנאשם כי לא מובן כיצד התקבלה החלטת מח"ש לסגור את התיק כנגד השוטרים, וזאת נוכח החומרים המצויים בתיק החקירה, וכן כי גרסתם המאוחרת של השוטרים, כאילו הנאשם הטיח את ראשו בקיר, היא שקרית, וכי כל התנהלותם מול הנאשם הייתה חוויה קשה וטראומתית עבור הנאשם.

עוד טען כי מזה למעלה מ-3 שנים מתמהמהת קבלת תגובת הפרקליטות לבקשת הערר בעניין תיק מח"ש, וזאת חרף פניות חוזרות ונשנות מצדו ומצד בית המשפט באמצעות 3 מותבים שונים, והכל כפי שפירט בבקשתו להגנה מן הצדק, ובפרוטוקולים בתיק זה.

לאור המפורט ובשל עיניו הדין שנגרם לנאשם טען ב"כ הנאשם כי הדרך היחידה לעשות צדק בשלב זה היא להורות על מתן פיצויים.

6. במסגרת עתירת ב"כ הנאשם הוגשו וסומנו המוצגים הבאים: **נ/1** - צילום תחתוניו הקרועים של הנאשם. **נ/3** - מכתבים מטעם המחלקה לחקירות שוטרים מיום 28/04/13 מהם עולה כי התיק כנגד השוטרים נסגר בשל חוסר ראיות. **נ/2** - הערר אשר הוגש על ידי ב"כ הנאשם ביום 14/08/14 על סגירת התיק במח"ש, **5038/2012**, בעניין תלונתו של הנאשם. כמו כן, הוגש מכתבו של ב"כ הנאשם ליועץ המשפטי לממשלה מיום 04/01/16 בו מבקש לברר מצב הטיפול בערר.

7. ב"כ המאשימה טענה כי בבוא בית המשפט לבחון האם היה יסוד להאשמה, עליו להציב עצמו בצומת הדרכים בה ניצבה התביעה ערב הגשת כתב האישום, ולבחון האם באותה נקודת זמן ונוכח התשתית הראייתית אשר הייתה מונחת בפניה באותה העת, ההחלטה להעמיד לדין הייתה סבירה.

במקרה זה, לטענת ב"כ המאשימה, מקריאת דוחות השוטרים אשר היו מונחים בפני ב"כ המאשימה במועד הגשת כתב האישום, עולה כי היה קיים יסוד סביר להרשעה הן בעבירת הפרת ההוראה החוקית והן בעבירות כנגד השוטרים, ועל כן ההחלטה להגיש את כתב האישום סבירה ואף נכונה.

ב"כ המאשימה הוסיפה וטענה לעניין העילה "נסיבות אחרות" כי הימשכות ההליך איננה נופלת לפתחה וכי נבעה מטענות הגנה, משיהוי בהחלטות מח"ש ומחלקת עררים, ומהתעקשותו של ב"כ הנאשם על שמיעת עדויות השוטרים.

עוד טענה כי על אף שהנאשם הפר הוראה חוקית שניתנה בעניינו, החליטה המאשימה לחזור מכתב האישום מטעמים שעניינם שיקולי צדק ולפנים משורת הדין לעניין עבירה זו.

כמו כן, טענה כי עבירת הפרת ההוראה החוקית לבדה הצדיקה מעצרו של הנאשם ליומיים, משך הזמן בו היה עצור

במסגרת תיק זה.

לבסוף, טענה כי שימוש בעילת נסיבותיו האישיות של הנאשם על מנת להטיל פיצויים תעשה במקרים חריגים בלבד, אשר מקרה זה איננו נמנה עמם, וכן כי ראשי הנזק היחידים עליהם ניתן לפצות הם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו של הנאשם, וזאת בכפוף לסכומי המקסימום אשר קבע שר המשפטים בתקנות.

ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה לתמיכה בטענותיה.

דין ומסקנות

8. סעיף 80(א) לחוק קובע כי: "משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט..."

9. מסעיף זה נלמד כי קיימות שתי עילות חלופיות אשר בגינן ניתן להעניק פיצוי לנאשם -

היעדר יסוד לאשמה או "נסיבות אחרות המצדיקות זאת", כאשר "גבולותיה של העילה הראשונה גודרו ב"נוסחה סגורה" (הקובעת תנאי כי בית המשפט "ראה שלא היה יסוד לאשמה") והמרחב הפרשני של בית המשפט במסגרת עילה זו מוגבל יחסית. לעומת זאת, העילה השנייה שיש בה כדי לזכות את הנאשם שזוכה בפיצוי והחזר הוצאות (בנסיבות אחרות המצדיקות זאת) היא עילת-מסגרת "ועשויה היא לפרוש עצמה על-פני מרחבים-עד-אופק" (ראו: ע"פ 4466/98 דבש נ' מדינת ישראל ...) להבחנה זו, לתפיסתי, יש שתי נפקויות: האחת היא לצורך המבחנים הנדרשים לצורך מימוש העילות. הנפקות האחרת היא, לגישתי, לצורך התוצאה המתבקשת (השונה בעת התקיימותה של העילה הראשונה, לעומת זו השנייה)".

ראו: ע"פ 5097/10 בוגנים נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 15/01/13) (להלן: "פס"ד בוגנים"), פסקה 17

היעדר יסוד לאשמה

10. בפס"ד בוגנים נקבע כי: "המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה שמכוחה ניתן 'להפעיל' את סעיף 80 לחוק העונשין (דהיינו שמי שזוכה - לא היה יסוד לאשמתו), הוא מבחן 'התובע הסביר' ו'הסיכוי הסביר להרשעה'. בהתאם לאמת מידה זו יש לבחון באופן אובייקטיבי האם לנוכח התשתית הראייתית שהיתה מונחת בפני התביעה, היה תובע סביר וזהיר מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום ... הקריטריון המנחה כאן הוא 'סיכוי סביר להרשעה' ... הנה כי כן, על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר... מדובר איפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת... מטבע הדברים התממשות עילה זו צפויה להיות נדירה..."

ראו: פסקה 18 לחוות דעתו של השופט ח' מלצר.

11. כעולה מעדויות השוטרים, הנאשם עוכב לתחנה בגין חשד לביצוע הפרת הוראה חוקית והחזקת המזמרה. מהראיות שנשמעו בתיק עולה כי הנאשם ישב פתח בניין מגוריו ללא שהיה מלווה אותה העת על ידי אחד הערבים. מכאן, שהיה לשוטרים עילה לעיכוב הנאשם לתחנה.

עם זאת, שונה הדבר לעניין העבירות כנגד השוטרים.

סעיף 24(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: "חסד"פ מעצרים") קובע כי: **"העוצר אדם ... יודיע לו מיד שהוא עצור ויבהיר לו את סיבת המעצר בהקדם האפשרי במהלך ביצוע המעצר"**.

ממשיך המחוקק וקובע בסעיף 24(ב) לחסד"פ מעצרים כי **"הוראות סעיף קטן (א), למעט החובה להודיע לחשוד על המעצר ולמסור לו עותק הצו לא יחולו"**. במקרים שפורטו בסעיף.

דהיינו, בכל מקרה בו מבקש שוטר לעצור חשוד, שכידוע רק לאחר מעצרו יש לשוטר סמכות הפעלת כוח, עליו **להודיע לחשוד על מעצרו**.

במקרה המונח לפניי, כפי שעולה מטיעוניה בכתב של ב"כ המאשימה, וכן מהעדויות שנשמעו לפני (שהם תואמות את חומר הראיות שהיה בתיק החקירה), מדוחות השוטרים אשר היו מונחים בפני ב"כ המאשימה ערב הגשת כתב האישום עלה כי רק לאחר הגעת השוטרים עם הנאשם לתחנת המשטרה הודע לנאשם כי הוא עצור ולא נעשה כן קודם, עת נסעו בניידת.

מהאמור עולה כי הפעלת הכוח על ידי השוטרים טרם ההגעה לתחנת המשטרה נעשתה בהיעדר סמכות, ועל כן שוכנעתי כי 'תובע סביר וזהיר' היה צריך להגיע למסקנה כי אין מקום להגשת כתב האישום בגין עבירת תקיפת השוטרים, אשר היא העבירה העיקרית בכתב האישום אליה נגררה אף עבירת העלבת השוטרים.

עם זאת, מהחומר אשר היה מונח בפני ב"כ המאשימה, וכי שעולה אף מגרסת הנאשם, היה קיים סיכוי סביר להרשעה בגין עבירת הפרת ההוראה החוקית. על אף האמור, כבר בשלב זה יש לציין כי ההפרה המתוארת היא הפרה מינורית מאחר והנאשם שהה בחדר המדרגות, בשעה בה הותר לו לשהות מחוץ לביתו בפיקוח הערבה, וכאשר הערבה השקיפה לעברו מפתח הדלת.

כך יוצא, כי תובע מקצועי וזהיר שהיה קורא את כל חומר הראיות בעיון טרם הגשת כתב האישום לא היה מגיש כתב האישום כנגד הנאשם, שכן בגין העבירות כלפי השוטרים, משאלה פעלו שלא כדין, לא ניתן להעמיד הנאשם לדין בגין

תקיפתם והעלבתם, ואילו עבירת ההפרה הייתה כה מינורית שתובע מקצועי היה בוחן בזהירות רבה את העניין הציבורי בהגשת כתב האישום.

ערה אני לעובדה כי שיקולים של עניין ציבורי אינם רלבנטיים לחלופה של "העדר יסוד סביר לאשמה" בהקשר של פסיקת פיצויים, אך יש בה כדי להשפיע על החלופה השניה של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת".

"נסיבות אחרות המצדיקות זאת"

12. באשר לעילה זו נקבע בע"פ 1442/12 פלוני נ' מדינת ישראל (26/2/13), בפסקה 6 לחוות דעתו של השופט י' עמית, כי: "ענייננו מתמקד אפוא בחלופה השניה של 'נסיבות אחרות המצדיקות זאת', שהיא כרקמה הפתוחה שבית המשפט רשאי ליצוק לה תוכן ממקרה למקרה תוך הפעלת שיקולים פרטניים של צדק וחמלה ושיקולים כלליים של מדיניות משפטית. למרות עמימותה של חלופה זו, הפסיקה נתנה בה סימנים, ובעניין דבש, נקבעו שלוש קטגוריות של נסיבות להכוונת שיקול הדעת של בית המשפט: הליכי המשפט עצמם; אופי וטיב הזיכוי; נסיבות אישיות של הנאשם החיצוניות למשפט. לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני-משנה, כגון התנהגות המשטרה והתביעה (באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך המשפט (כגון נאשם ששיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זיכוי"

13. בפס"ד בוגנים נקבע כי: כאן יש לקחת בחשבון, מחד גיסא, את הנזקים האישיים שנגרמו למבקש והיקפם, ובכלל זה - בין היתר, את מידתיות הפגיעה בזכויותיו החוקתיות. שיקול זה מדגיש את העובדה כי פסיקת פיצוי והחזר הוצאות מהווה, במקרים הראויים, גם מעין אמצעי לפיקוח ולבקרה על התביעה ויש בה כדי לשפר ולאזן את מעמדו של היחיד כלפי המדינה (ענין דבש, בעמ' 101). מאידך גיסא, יש להתחשב - בעת השימוש בעילה זו - בשיקולים הציבוריים הנוגעים בצורך שלא להביא להרתעת-יתר של התביעה מלהעמיד אדם לדין מקום שנאספו ראיות מספיקות להגשת כתב אישום...". וכן כי "נקודת המוצא מתמקדת איפוא בהקשר ל"עוול" שנגרם לנאשם שזוכה ובתוך כך יש להביא בחשבון גם את התנהלותו ביחס להליך וכן שיקולים אחרים שעניינם באופן טיפולן של המשטרה ושל התביעה במכלול."

ראו: פסקאות 19-20.

14. במקרה המונח לפניי, לעניין הליכי המשפט עצמם, עיון בפרוטוקולי הדיונים אשר התנהלו בתיק זה מעלים כי התקיימו 18 דיונים בעניינו של הנאשם מחודש דצמבר 2013 ועד למועד ביטול כתב האישום בהסכמת הצדדים.

כבר במועד הדיון הראשון, ביום 17/12/13, טען ב"כ הנאשם כי יש להורות על סגירת התיק בשל הפגיעה בנאשם ובזכויותיו והדיון נדחה לצורך הידברות בין הצדדים.

דחייה שניה בתיק ניתנה ביום 06/03/14, לאחר שב"כ הנאשם לא קיבל לידי את התיק ממח"ש על מנת שיוכל לבסס טענותיו ל"הגנה מן הצדק".

כך גם עולה מעיון בפרוטוקול הדיון השלישי, מיום 03/07/14, בו הורתה כב' השופטת נ. שמואלי- מאייר כי למועד הדיון הנדחה תצטייד התביעה בתיק המח"ש.

רק במועד הדיון אשר התקיים ביום 18/09/14 ציין ב"כ הנאשם כי צילם את תיק המח"ש והצהיר כי הגיש ערר על סגירת התיק, כמתואר בנ/2.

ממועד זה התקיימו עוד 13 דיונים בהם טרם התקבלה תגובה עניינית לערר, ורק במועד הדיון אשר נקבע לצורך שמיעת ההוכחות בתיק, ביום 14/02/18, הצהירה ב"כ המאשימה כי התקבלה הנחיית פרקליט המדינה מחודש אוקטובר 2017 לפתוח את התיק, וכי ממח"ש נמסר כי החקירה הסתיימה, הוגשה המלצה לפרקליטות המדינה בעניין תיק זה, וקיימת אפשרות כי התיק יפתח.

15. מהמתואר לעיל עולה כי התנהלות המדינה, בעניין זה התנהלות מח"ש ופרקליטות המדינה, עולות לכל הפחות כדי התרשלות משמעותית, כאשר על פני מספר שנים לא טרחו לבחון לעומק טענות הנאשם, לא בחנו הערר שהגיש והתעלמו מהחלטות של בית המשפט.

כפי שעולה מנ/2, כבר ביום 14/08/14 הוגש הערר על סגירת התיק במח"ש, בו הסביר ב"כ הנאשם כי התעכב במועד הגשתו מאחר וחומר החקירה לא הועבר לעיונו חרף בקשותיו.

בערר זה אף העלה ב"כ הנאשם טענותיו באשר לסתירות בגרסאות השוטרים בחקירותיהם במח"ש וביחס לחומרי החקירה בתיק, אשר מעלים לטענתו את הצורך בהעמדתם לדין. על אף האמור, מהמכתב מטעם מחלקת העררים בפרקליטות המדינה אשר הוגש לעיוני עולה כי רק ביום 30/10/17 נעשתה פנייה למח"ש בעניין תלונת הנאשם.

כעולה מתגובת ב"כ המאשימה, תשובות שקיבל ב"כ הנאשם במהלך שנת 2014 בהן נדחה הערר נבעו בעיקרן מלוחות הזמנים בהם הוגש הערר, תוך התעלמות מהעובדה כי הגשת הערר התעכבה בשל התנהלות מח"ש.

הדברים מעוררים תרעומת אף בשים לב לעובדה כי לגורמי הפרקליטות עצמם לקח שלוש שנים בקירוב עד שבסוף 2017 מצאו מקום להחזיר התיק להמשך חקירה של מח"ש.

העובדה כי בשנת 2018 התקבלה תשובה ולפיה התיק נפתח מחדש, נחקר ואף הועברו המלצות לפרקליטות מחזקת את ההתרשמות כי גורמי מח"ש ופרקליטות המדינה נהגו באופן רשלני, ואף ניתן לומר מזלזל, במקרה זה.

16. עילת ביטול כתב האישום בגין העבירות כנגד השוטרים, היעדר אשמה, מחזקת אף היא את הבעייתיות הניכרת בעצם הגשת כתב האישום, כמפורט לעיל, ואת ההתרשלות בטיפול בערר אשר הוגש בעניין זה. זאת בנוסף לאמור לעיל באשר לעניין הציבורי שהיה בהגשת כתב האישום בגין עבירת הפרת ההוראה חוקית.

ראו: ע"פ 6137/05 שלומוב נגד מדינת ישראל (8/1/07).

17. בשלב זה ראוי להוסיף כי לאור הפרתה המינורית באופן יחסי של ההוראה החוקית, כמפורט לעיל, אני דוחה טענת ב"כ המאשימה לפיה די היה בהפרה זו כדי להוביל למעצרו של הנאשם למשך יומיים, וקובעת כי סביר להניח כי אלמלא החשד בגין עבירת תקיפת השוטרים היה הנאשם משוחרר ממעצר באותו היום.

18. לאחר ששוכנעתי כאמור כי תובע סביר וזהיר לא אמור היה להגיש את כתב האישום כנגד הנאשם בגין העבירות כנגד השוטרים, ומאחר וכאמור לעיל, עבירת הפרת ההוראה החוקית היא מינורית, ובהצטרף לכך המפורט לעיל לעניין התנהלות המדינה בעניין הערר אשר הוגש על ידי ב"כ הנאשם, שבגינה התמשכו ההליכים ונגרם עינוי דין לנאשם, סבורני כי המקרה המונח לפניי נכנס בגדר המקרים הנדירים בהם יש להטיל פיצויים לטובת הנאשם.

גובה הפיצוי

19. סעיף 80(ב) לחוק העונשין קובע כי: "שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, סכומי מקסימום להוצאות ולפיצויים האמורים".

20. סעיף 8(א) לתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב - 1982 קובע כי: "סכום הפיצוי המרבי בעד יום מעצר או מאסר הוא החלק ה-25 של השכר החדשי הממוצע במשק ביום מתן החלטת בית המשפט לענין הפיצוי, כפי שקבע שר העבודה והרווחה בהודעה לפי סעיף 198א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968".

21. על פי אתר הביטוח הלאומי, השכר הממוצע במשק כיום עומד על 9,802 ₪, ומאחר ומטענות הצדדים עולה כי הנאשם היה עצור בגין תיק זה יומיים, גובה הפיצוי המרבי האפשרי עבור ימי מעצרו הוא 784 ₪.

22. ביחס לפסיקת פיצויים בשל עילת היעדר סיכוי להרשעה נקבע בפס"ד בוגנים כי: "מאחר שעילה זו היא עילה 'סגורה', הרי שלגישתי, ככל שיקבע שלא היה כלל יסוד לאשמה והעילה התקיימה (ויש להניח כאמור שהדבר יקרה רק לעיתים רחוקות) - התוצאה, ככלל, תהיה הענקת הפיצוי המירבי הקבוע בדין בעבור כל יום לגביו ימצא כי פלוני היה נתון תחת סורג ובריה לשווא...".

ראו: פסקה 18.

עם זאת, ביחס לפסיקת פיצויים בשל עילת "נסיבות אחרות" מקובל כי הסכום הקבוע הוא הסכום המירבי ואין הכרח ליתן סכום המקסימום כפיצוי.

ראו: 4466/98 דבש נגד מדינת ישראל, פ"ד נו(3), 73 פסקה 89 ו-52.

23. לאור המפורט, מאחר ובמקרה זה פסיקת הפיצויים איננה יכולה להתבסס באופן מלא על העילה הראשונה המצוינת בחוק, לאור הבסיס הראייתי אשר היה מצוי בתיק בעניין עבירת הפרת ההוראה החוקית וכמפורט לעיל, ומאידך

גיסא, לאור השתלשלות האירועים המתוארת, שוכנעתי כי במקרה זה יש לפסוק מחצית מהסכום המירבי לטובת פיצוי הנאשם.

24. אשר על כן, אני מורה על פיצוי של הנאשם כדלקמן:

א. פיצוי בגין המעצר בשיעור של 50% מסכום המירבי הקבוע בסעיף 8(א) לתקנות ובשים לב לימי מעצרו - סה"כ 392 ש"ח אשר ישולמו לנאשם תוך 45 יום מהיום בכפוף להמצאת פרטי חשבון בנק.

ב. אין מקום לפסוק שיפוי בגין הוצאות משפט בשל ייצגו של הנאשם על ידי הסנגוריה הציבורית.

25. מזכירות תעביר ההחלטה לב"כ הצדדים.

26. זכות ערעור כחוק.

ניתנה היום, ט' ניסן תשע"ח, 25 מרץ 2018, בהעדר הצדדים.